

betale det dobbelte, ja at det vil blive en Sparfommelighed som den Mands, der sparede 1 Krone i et Aar for at paatage sig en Udgift af 5 à 10 Kr. aarlig, saa længe han levede. Saa derne min Beregning til i økonomist Henseende, og jeg tror, at det skal vise sig, at den er rigtig, saa bliver Spørgsmaalet, hvorledes det stiller sig i pædagogist Henseende. Det er imidlertid ikke den Side af Sagen, jeg skal optage — dertil har jeg for lidt pædagogist Indsigt — og jeg behøver ikke at komme ind derpaa, fordi hele Udvalget er enigt om at komme saa langt ned med Børneantallet som muligt. Hvis nu Kommunerne tjene ved, at man gaar til et Børneantal af 70, og det tror jeg skal vise sig, er der næppe nogen, der i Længden vil være derimod. En anden Ting er, at man kunde indvende, at de nuværende Lærere vilde faa en mindre Begyndelsesløn; men dertil vil jeg sige, at der efter min Mening er mere Grund til at spare Kommunerne for Udgiften til Begyndelseslønningerne og lade Staten betale Tillægene til Slutningen, de 100 Kr. som sidste Bidrag, Udvalget har foreslaaet nægtet. Men desuden skal jeg gøre opmærksom paa, at efter det Forslag, der foreligger fra Regeringen, kan der være 140 Børn i en Hovedskole og en dertil knyttet Forstole, med andre Ord: der kan være, om man vil, 50—60 Børn i Forstolen og 90—80 i Hovedskolen, hvorimod der efter Fler-tallets Forslag kan være 150 i Hovedskolen og Forstolen tilfammen, eller med andre Ord: hvis man sætter et Tal af 50—60 Børn i Forstolen, dette i 2 Klasser, som jeg antager, at det burde ske, kan der være 90—100 Børn i Hovedskolen, saaledes som det plejer at være Tilfældet. Jeg tror derfor at kunne udtale, at Fler-tallets Forslag vel er et Fremskridt fra Loven af 1856, men ikke er noget Fremskridt fra det, der nu bestaar paa Landet i det hele. Der kan være enkelte Undtagelser, men ser man Forholdene i deres Helhed, kommer Børnetallet efter Fler-tallets Forslag ikke længere ned, end saaledes som Livet paa Landet har udviklet sig uden Tvang fra Lovens Side, og jeg vil nok spørge: Hvis man skulde vedtage et saadant Lovforslag uden at fremme Undervisningen noget, om saa Loven ikke burde have en anden Titel. Saa bliver det jo en ren og skær Lønningslov. Jeg for mit Bedkommende vilde ikke misunde Lærerne, om de kunde faa en Lønningslov; men jeg vil paa den anden Side spørge: Naar vi saa Lønningsloven gennemført, hvornaar saa vi da de Krav gennemførte, som Forældre og Børn

kunne stille om en forbedret Undervisning? Af de Udtalelser, jeg her har fremst, vil man let kunne forstaa, hvorledes jeg stiller mig til de forskellige Endringsforslag. Jeg skal blot ganke kort udtale mig om disse. Det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (H. Holm) har stillet et Endringsforslag om, at der ikke maa være over 40 Børn i hver enkelt Klasse. Dette Forslag har ikke anden Betydning, end at det fastsætter, at naar der er 80 Børn i Hovedskolen, maa der ikke være over 60 i Forstolen eller omvendt. Det kan jo være et tvivlsomt Spørgsmaal; jeg for mit Bedkommende er snarest tilbøjelig til at tro, at det er lige saa passende, at der er 50 Børn i Forstolen og 90 eller deromkring i Hovedskolen. I alt Fald forekommer det mig, at det er et Spørgsmaal, man kan overlade til Skolekommissionerne. Det ærede Medlem for Åsens (Berntsen) har stillet et Endringsforslag om under visse Forhold at gaa til et Antal af 160 Børn i Hovedskolen og en dertil knyttet Forstole. Dette Forslag kan jeg ifølge mine Udtalelser heller ikke tilraade, da det gaar endnu videre end Fler-tallets Forslag, og endnu mindre kan jeg gaa med til det Underændringsforslag, som det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds (Dinesen) har stillet til Fler-tallets Forslag, da det efter min Mening vil være i høj Grad uheldigt baade i økonomist og pædagogist Henseende. De ærede Medlemmer for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) og Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Golding) have stillet et Forslag, som jeg ikke er rigtig klar over. Det gaar ud paa, at Bestemmelsen om Børneantallet successivt skal gennemføres. Hvor der har været over 40 Børn i Klasserne i de to sidste Aar, kan Bestemmelsen om, at Antallet skal gaa ned til 35, straks gennemføres, men hvor dette ikke er Tilfældet, skal Bestemmelsen om denne Nedgang først ske i Løbet af 2 à 3 Aar. Er det dermed Meningen, at Lønningsbestemmelserne ikke skulle træde i Kraft over hele Landet paa een Gang? I saa Fald har hans Forslag kun til Følge, at Kommunerne komme op til Begyndelseslønninger af henimod 1,100 Kr. over hele Landet, for at faa de ny Embeder oprettede 2—3 Aar derefter aldeles paa Bar Bund fra Kommunerens Side. Jeg kan ganke vist indse, at det vil spare Statskassen for nogle faa Udgifter, navnlig personlige Tillæg til de nu ansatte Lærere, og lidt Besparelse ogsaa med Hensyn til Statsstillæget; men for øvrigt har dette Forslag, for saa vidt det skal gennemføres paa den Maade, jeg antager, kun den Birkning, at man kommer højest muligt